

Domoljubje je duša in srce naroda

Krščansko slovenstvo in domoljubje v šolah (1. del)

■ **Branko Koderman**, mag. znanosti (sociologija kulture), dipl. psiholog, je zaposlen na *Gimnaziji Bežigrad*. Ima 30 let delovnih izkušenj na področju programa mednarodne mature (»IB«), kjer poučuje socialno in kulturno antropologijo ter psihologijo, in na področju slovenskega gimnazijskega šolstva, kjer je nekaj let poučeval psihologijo in sociologijo.

Izhodiščna ideja mojega prispevka je povsem očitna ugotovitev in preverljivo dejansko stanje, da se je šolanje v državi Sloveniji dokončno jezikovno-pojmovno in dejavno-organizacijsko preoblikovalo po ključnih navodilih manifesta kulturnega marksizma, to pa je: uničenje (izbris) krščanskega slovenstva, tistega slovenstva, ki je vedno bilo in tudi je krščansko, in posledično izničenje (ponižanje) slovenskega domoljubja.

'Gabrova' šola bo dokončno izbrisala slovenstvo – kako to preprečiti?

Šolnikom so vsiljene kot obvezno učno gradivo teme, ki moralizirajo o raznovrstnih univerzalnih zakonitostih uničenja človeštva, in lažni problemi vsakršne pravosti in pravičnosti v imenu tako imenovanih vrednot, ki naj bi bile v jeziku marksističnega novoreka (Orwell, 1949; Scruton, 2019) kar »obče kulturne in civilizacijske vrednote, ki izvirajo iz evropske tradicije; spoštovanje in sodelovanje za sprejemanje drugačnosti in medsebojno strpnost, spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin« (ZOSn-E, 2007). Otrokom in najstnikom v takem neosebnem in vrednot jalovem vedenju ostaja zanikanje lastne osebnosti in kulturne samobitnosti ter narcisoidno hlepenje po nagradah, točkah, priznanjih, ocenah.

Šola danes postaja vedno bolj jasna uresničitev izvornega načrta: ogromna, zapletena, pa vendarle natančno vodena »Skinnerjeva laboratorijska kletka«, v kateri pooblaščen in razsvetljeni gospodarji pozitivno in negativno krepijo izdelke podrejenih otrok in najstnikov. 'Gabrova' šola je patološka inkulturacijska in socializacijska realnost,

ki je utemeljena na družbeni prisili, na laži in nevednosti, na preziru do slovenskega naroda.

Govorica laži in nevednosti nasproti pojmovnemu jeziku razuma

Domoljubje – kulturološko-kognitivne opredelitve

Domoljubje je beseda, ki v uradnih dokumentih državne šole nima nikakršnega mesta in je tudi v govorici odločujočih šol-

nikov tabu. Vedno bolj poredko se pojavlja izraz vzgoja, ki pa je tako zelo dvoumen in neopredeljen, da je že zaradi tega neuporaben za šolanje (Žnidaršič, 2017).

Znanosti o človekovih dejavnostih in stvaritvah uporabljajo jezik, ki nam omogoča prepoznati in razumeti domoljubje v njegovi dejanskosti. Predstavimo nekaj ključnih opredelitev domoljubja.

A. Interpretativna teorija kulture (Geertz, 1973): Geertz razume domoljubje kot etos, kot čustveni patos, estetsko vznesečnost, motivacijsko odločenost in moralno načelnost, ki enoti in povezuje razpršenost in nepreglednost posameznikove življenjske izkušnje. Takšen etos posameznikovega značaja vzpostavijo v »kognitivni notranjosti« le religiozno sveti in javno predstavljeni in interpretirani simbolni zapisi tradicije naroda in simbolna dejanja določene skupnosti, torej krščansko-slovenska kultura v naših učilnicah, pri šolskem delu, branju, testih in esejih, igrah, nastopih itd. Otroci in najstniki v naših šolah lahko slovensko domoljubje ponotranjijo le z zgodbami junakov, ki izpričujejo vero, svetost, predanost in pogum, ljubezen do Boga in slovenskega naroda.

B. Teorija družbene moči ali tudi teorija prakse (Bourdieu, 1977; Scruton, 2019): V šolah in učilnicah domoljubje ali nedomoljubje (kot egoistični in narcisoidni habitus) 'ustvarijo' družbeno dominantni zastopniki (slovenske) kulture ali družbeno dominantni zastopniki (protislovenske) vsakokratne univerzalne ideologije (»slabšalne izmišljije«). Učitelji so ključni, saj vsakokrat funkcionalno oblikujejo in ohranjajo interakcijska razmerja med nji-

Foto: Matej Hozjan

Foto: Petra Duhannoy

mi in otroki ter predvsem s pritrjevanjem ali omalovaževanjem delovanj tistih, ki jih nadzirajo, ustvarjajo neko samoumevno normalnost domovinskega ali protidomovinskega habitusa pri otrocih in najstnikih. S pojmom habitus Bourdieu razume ponotranjen celostni in samoumevno nujen način vedenja in vedénja, govorjenja, pisanja, razmišljanja, čustvovanja in vsega drugega delovanja ter zavzetosti in usmerjenosti v določene »stvari« znotraj posebnega »kulturnega polja«, v našem primeru šolskega (Bourdieu, 1977).

C. Nevrološko-kognitivna teorija učenja in spomina (Kandel, 2000). Trajnost in neokrnjenost spominske sledi (nevronske mreže) utrjujejo fiziološke in anatomске spremembe sinaps v naših možganih. Zakon ohranjanja spomina določa, da sta trajnost in neokrnjenost nevronske mreže vzročno-posledično povezani s številom prehodov informacijskih impulzov, ki prehajajo preko sinaps določenega spominskega zapisa. Večkrat kot spoznavno procesiramo določen čutnoznavni dražljaj (se učimo), bolj bo ta nevrološko utrjen in trajen, v našem mišljenjskem priklicu pa hipen, nezaveden, oseben in naravno samoumeven (na primer naše osebno ime). Dolgotrajni spomin je hierarhično strukturiran v dva 'površinska' – pojmovnega in doživljajskega, in dva 'globinska' – procesnega

in čustvenega (Crane in Hannibal, 2009). Domoljubje je tako nevrološko-kognitivni zapis predvsem 'globinskega' dolgotrajnega spomina, tistega torej, ki se razvojno tvori v otroštvu in zgodnjem najstništvu. Zato morajo biti v novi slovenski šoli prisotne domoljubne vsebine in dejavnosti, ne le razpršeno po predvsem narodno in osebno identitetnih predmetih, temveč predvsem v samostojnem šolskem predmetu, obveznem za vse osnovne in srednje šole v Sloveniji.

Č. Teorija dveh neodvisnih načinov procesiranja informacij pri človeku – sistema 1 in sistema 2 – ali preprosto: teorija hitrega in počasnega mišljenja (Kahneman, 2003). Sistem 1 reševanja problemov in sprejemanja odločitev je »hiter, instinktiven, čustven, avtomatski in relativno nezaveden, medtem ko je mišljenjski sistem 2 počasnejši, bolj analitičen, logičen, utemeljen na pravilih in zaveden. Sistem 1 se na splošno povezuje z 'intuicijo'« (Popov idr., 2017: 169–170). Sistem 1 je prilagoditveni in obrambni način enostavnega in stereotipnega varovanja posameznikovega organizma, in če spoznavno procesiranje ne preide na raven mišljenja sistema 2, se posameznikove odločitve izvršujejo v govorici slabšalnic in nasilja. Sistem 2 se tudi razvojno oblikuje kasneje in je neposredno povezan s spoznavno močjo posameznika

in šolskega programa, usmerjenega v divergentne sposobnosti in v ustvarjalne dosežke. Takšne učne cilje, ki so usmerjeni v ustvarjalne spoznavne veščine in dosežke, lahko dosežajo le vrhunsko akademsko in znanstveno izobraženi učitelji. V sodobnem informacijskem in družbeno vedno bolj spremenljivem svetu je lahko le sistem mišljenja 2 tisti, ki otroku, najstniku in seveda končno odraslemu državljanu Slovenije omogoča razumeti krščansko slovenstvo. Tisto razumevanje, ki je ponotranjeno, torej anatomsko strukturirano in nevrofiziološko povezano ter vtisnjeno kot implicitni in eksplicitni dolgotrajni spomin, tisto, ki razume, kaj je dobro oziroma slabo za slovensko državo in za slovenski narod, tisto torej, ki posameznika končno spoznavno usposobi za odločitve in posledično dejanja, ki prispevajo k večji dobrobiti tako posameznika kot skupnosti. To in takšno je domoljubje – dejansko, dejavno in afirmativno, za osebnostno istovetnost posameznika in za ponos pripadnikov slovenske družbe (prav tam).

D. Teorija čustveno-spoznavnega ovrednotenja stresa (Folkman, 1988): Ljudje se pod vplivom čustveno neprijetne in zaznavno nevarne obremenitve odzivajo: a) sprejmejo izziv kot problem (sistem mišljenja 2), ki ga je mogoče rešiti, tako da spremenijo okoliščine in se tako razbremenijo stresa, b) se poskušajo razbremeniti lastnega negativne čustva z »... begom, samonadzorom izražanja čustev, iskanjem podpore pri drugih ali tako, da poskušajo pozitivno prevrednotiti okoliščine« (Crane in Hannibal, 2009: 90). Drugi, v čustvo usmerjen način soočenja s stresom, vključuje sistem mišljenja 1.

Viri in literatura

- Bourdieu, Pierre (1977): *Outline of a Theory of Practice*. New York: Cambridge University Press.
- Crane, John; Hannibal, Jette (2009): *Psychology: Course Companion*. Oxford: Oxford University Press.
- Geertz, Clifford (1973): *The Interpretations of Cultures*. Basic Books.
- Kandel, Eric R.; Schwartz, James H.; Jessell, Thomas M. (2000): *Principles of Neural Science*. New York: McGraw-Hill.
- Orwell, George (2021): *Nineteen eighty-four*. London: Penguin Classics.
- Popov, Alexey; Parker, Lee; Seath, Darren (2017): *Psychology: Course Companion*. London: Oxford University Press.
- Scruton, Roger (2019): *Zablode, prevare, hujšakstva*. Ljubljana: Družina.
- Zakon o osnovni šoli (ZOsn-F) (2007). *Uradni list RS*, št. 102/07 (9. 11. 2007).
- Žnidaršič, Jerneja (2017): *Vzgoja za vrednote v javni šoli*. *Vzgoja*, letnik XIX, št. 75, str. 21–22.